

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ระบบการศึกษาไทยปัจจุบันดำเนินการตามแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นระบบการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยอาศัยรูปแบบต่างๆ ทั้งการศึกษาที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตและการศึกษาที่จัดตามแนวระบบโรงเรียน การศึกษาที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิต เป็นการศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของบุคคลที่มีอยู่เอง และที่มนุษย์ตั้งใจสร้างขึ้น เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ หรือเป็นบริการของการเรียนรู้ ส่วนการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียน เป็นการจัดโดยสถานศึกษา เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งได้แบ่งระดับการศึกษาเป็น 4 ระดับคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 11-12)

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาความพร้อมของเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาในระดับต่อไป การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐาน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม ความรู้ ความสามารถ และทักษะต่อจากระดับประถมศึกษา 2) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ศึกษาตามความถนัด ความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ส่วนการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาหลังระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ และทักษะวิชาชีพในระดับกลาง รวมทั้งมีความสามารถในการริเริ่มประกอบการ 2) การศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ ในระดับที่สูง และ 3) การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ และทักษะในสาขาวิชาเฉพาะทางให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้า และความเป็นเลิศทางวิชาการ

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาพบว่ายังประสบกับปัญหาต่าง ๆ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 3-4) ได้สรุปสภาพปัญหาการจัดการศึกษาด้านระบบบริหารและจัดการ ด้านคุณภาพของการจัดการศึกษา ด้านหลักสูตร สื่อ กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล และปัญหาเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ กล่าวคือ ปัญหาด้านระบบบริหารและการจัดการ เน้นการรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลาง ขาดเอกภาพในลักษณะของภารกิจกระทรวง แต่ละกรมมีอิสระมากเกินไป ไม่สามารถประสานแผน นโยบายและงบประมาณในภาพรวมได้ ที่สำคัญคือความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูง ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาประสบปัญหาในเรื่องผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยเฉพาะความสามารถในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ ปัญหาด้านหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล เนื้อหาของหลักสูตรไม่สนองความต้องการของผู้เรียน การเรียนการสอนมุ่งเน้นครูเป็นศูนย์กลาง การวัดผลประเมินผลเน้นความรู้ ความจำ ปัญหาเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูและบุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ผู้บริหารบางส่วนไม่ได้รับการฝึกฝนอบรม ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงาน มีภาวะความเป็นผู้นำค่อนข้างน้อย ตลอดจนขาดทักษะในการบริหารและการจัดการศึกษา

จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พยายามหาแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา โดยได้ทำการศึกษาแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม จีน ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และประเทศอังกฤษ พบว่าประเทศเหล่านี้ส่วนใหญ่จะปฏิรูปการศึกษาโดยการออก เป็นกฎหมายการปฏิรูป จึงเห็นว่าประเทศไทยถ้าจะดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จจะต้อง ออกกฎหมายเพื่อความต่อเนื่องของการปฏิรูปการศึกษา (สิปปนนท์ เกตุทัต , 2542 : 10) ดังนั้น เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาของไทยมีความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมชัดเจน สภาร่างรัฐธรรมนูญ จึงได้มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ได้ระบุ ให้จัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้ยังมีมาตรา อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอีก 9 มาตราคือ มาตรา 40 , 42 , 43 , 46, 53, 55 , 69 , 80 และมาตรา 289 โดยเฉพาะใน มาตรา 43 ได้กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า สิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (สภาร่างรัฐธรรมนูญ , 2540 : 9) บังคับโดยรัฐธรรมนูญจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายแม่บททางการศึกษา

หลังจากมีการประกาศใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงได้มีการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติขึ้นและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เนื้อหาของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ประกอบด้วย 9 หมวด 78 มาตรา เกี่ยวกับระบบการศึกษาได้ระบุไว้ในหมวด 3 โดยกำหนดการศึกษาเป็น 3 รูปแบบ คือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล เงื่อนไขการสำเร็จ การศึกษาที่แน่นอน การศึกษาในระบบแบ่งเป็น 2 ระดับ คือการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล เนื้อหาและ หลักสูตรสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่งความรู้อื่น (ราชกิจจานุเบกษา , 2542 : 4)

นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังได้กล่าวถึงเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่ง ได้ระบุไว้ในหมวด 6 โดยกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน รวมทั้งการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษาทุกปี และให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาพัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินภายนอกอย่างน้อยหนึ่งครั้งทุกปี โดยเฉพาะในมาตรา 48 ได้บัญญัติไว้ว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (ราชกิจจานุเบกษา , 2542 : 14)

จากเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะเห็นว่ากลไกสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาคือการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกันคุณภาพภายใน ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่าง

ต่อเนื่อง อันเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การประกันคุณภาพภายนอกเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด

ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึงการศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 2) ซึ่งได้แก่การศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตามแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2535 นั้นเอง ในการจัดการศึกษาดังกล่าวปัจจุบันมีกระทรวงที่รับผิดชอบคือ กระทรวงมหาดไทย ทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับกระทรวงศึกษาธิการมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแล การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหลายหน่วยงานด้วยกันคือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษา กรมการฝึกหัดครู กรมอาชีวศึกษา กรมการศาสนา ในบรรดากรมต่างๆ เหล่านี้ มีกรมที่มีสถานศึกษาในสังกัดเป็นจำนวนมาก และเป็นกรมที่สำคัญในการกำกับดูแลรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการคือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรมสามัญศึกษา

ปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป็นนโยบายให้ทุกกรมนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้กับสถานศึกษาในสังกัด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 3) ดังนั้นกรมต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการจัดการศึกษาจึงได้กำหนดเป็นนโยบายของกรมและพัฒนากรอบการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวทางของแต่ละกรม จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาของกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการพบว่ารูปแบบในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรีให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากรเป็นหลัก (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 9) ดังนั้นตามนัยแห่งบทบัญญัติดังกล่าวสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่ต่ำกว่าปริญญาตรีจะต้องอยู่ในกำกับ ดูแลของเขตพื้นที่การศึกษา

จังหวัดปัตตานีจะมีการแบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษา ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาต้องดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมดในพื้นที่ เพื่อให้การจัดการศึกษาแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามีคุณภาพ มีมาตรฐาน และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงต้องนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้เป็นกลไกสำคัญในการบริหารการศึกษา และเนื่องจากระบบการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในความรับผิดชอบของเขตพื้นที่การศึกษายังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ประกอบกับการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนที่สำคัญในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปัตตานี โดยใช้การวิจัยตามแนว อี เอฟ อาร์ (Ethnographic Futures Research) ซึ่งเป็นเทคนิคการวิจัยที่พัฒนามาจากระเบียบวิธีวิจัยทางมนุษยวิทยาที่เรียกว่าการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณา เป็นการวิจัยเกี่ยวกับอนาคตโดยการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นการสัมภาษณ์แบบเปิดและไม่ชี้นำ ในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย ภาพอนาคตที่เป็นทางเลือก 3 ภาพ เรียงตามลำดับคือ ภาพอนาคตในทางที่ดี ภาพอนาคตในทางไม่ดี และภาพอนาคตที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด ภาพอนาคตทั้ง 3 ภาพนี้ประกอบด้วยแนวโน้มในอนาคตที่ผู้ให้สัมภาษณ์คาดว่ามีโอกาสเกิดขึ้น จากนั้นจึงนำผลการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาฉันทามติระหว่างกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ แล้วนำแนวโน้มที่เป็นฉันทามติเขียนเป็นภาพอนาคตซึ่งเป็นผลการวิจัย (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2540: 260-265)

การวิจัยโดยเทคนิคการวิจัยตามแนว อี เอฟ อาร์ นี้ จะทำให้ทราบถึงแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับรูปแบบการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปัตตานี เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปกำหนดเป็นนโยบายและมาตรการในการกำหนดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสังกัดกรมสามัญศึกษา

2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปัตตานี

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปัตตานี
- 2 เขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปัตตานี สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและมาตรการในการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
4. เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี
2. ประชากร ได้แก่บุคคลผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา ที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษา ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
 - 2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษา ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
 - 2.3 นักการศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษาที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรมสามัญศึกษาในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

2.4 ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษาในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

2.5 กรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรมสามัญศึกษาในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

3. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นตัวแปรที่ประมวลจากการศึกษาเอกสาร
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย

3.1 การควบคุมคุณภาพการศึกษา

3.2 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

3.3 การประเมินคุณภาพการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กรอบและแนวทางในการดำเนินงานการประกัน
คุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาน
ศึกษานั้น ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ
คุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา

2. การควบคุมคุณภาพการศึกษา หมายถึง แนวทางที่นำสถานศึกษาเข้าสู่คุณภาพประกอบด้วย
การกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต ปัจจัย กระบวนการ และการพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาให้เข้าสู่
มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

3. การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง แนวทางในการตรวจสอบการดำเนินงานตาม
ขั้นตอนการควบคุมคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดให้มีขึ้นในสถานศึกษา ประกอบด้วย การ
ประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาและการจัดทำรายงานการศึกษาต่อประชาชนและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การติดตามและตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาตรการปรับปรุง
มาตรฐานคุณภาพสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. การประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง แนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานของ
สถานศึกษาเมื่อได้มีการใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยบุคลากรภายในสถานศึกษา
และหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ประกอบด้วย การประเมินผลการ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม การช่วยเหลือสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมินและการ

เพื่าระวังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาแล้ว การรายงานผลการประเมินสู่สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรมสามัญศึกษาในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
6. หน่วยงานต้นสังกัด หมายถึง เขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542
7. เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง การแบ่งเขตในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542
8. ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัดปัตตานี ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี และผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดปัตตานี
9. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดกรมสามัญศึกษา และบุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้รับใบอนุญาต / ผู้จัดการ / ครูใหญ่โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
10. นักการศึกษา หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดปัตตานีที่ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา ศึกษานิเทศก์
11. ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรมสามัญศึกษาในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
12. กรรมการสถานศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นตัวแทนชุมชน หรือผู้ปกครองนักเรียนที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรมสามัญศึกษา ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
13. การวิจัยตามแนว อี เอฟ อาร์ (Ethnographic Futures Research) หมายถึง เทคนิคการวิจัยอนาคตที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเปิดและไม่ชี้นำ การสัมภาษณ์ประกอบด้วยภาพอนาคตที่เป็นทางเลือก 3 ภาพ และเรียงลำดับกันไป คือภาพอนาคตในทางที่ดี ภาพอนาคตใน

ทางไม่ดี และภาพอนาคตที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด ภาพอนาคตทั้ง 3 นี้ เป็นแนวโน้มในอนาคต
ที่ผู้ให้สัมภาษณ์คาดว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้น

ภาพอนาคตในทางที่ดี เป็นภาพอนาคตที่ผู้ให้สัมภาษณ์คาดการณ์ว่าเป็นสิ่งที่มี
ความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในทางที่ดี จากการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตในทางที่ไม่ดี เป็นภาพอนาคตที่ผู้ให้สัมภาษณ์คาดการณ์ว่าเป็นสิ่งที่มี
ความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในทางที่ไม่ดี จากการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพอนาคตที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด เป็นภาพอนาคตที่ผู้ให้สัมภาษณ์คาดการณ์ว่า
เป็นสิ่งที่มีโอกาสเป็นไปได้มากที่สุดจากการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายใน
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน